ISSN:3030-332X
Impact factor: 9,493
International journal of scientific researchers

O‘TKIR HOSHIMOVNING “IKKI ESHIK ORASI” ROMANIDA INSON VA JAMIYAT MUNOSABATLARINING BADIIY TALQINI

Majidov Lochinbek
G‘ijduvon tuman 1-son texnikumi Ingliz tili o‘qituvchisi
lochinbekmajidov7@gmail.com
Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.20539340

Annotatsiya
Mazkur maqolada O‘tkir Hoshimovning “Ikki eshik orasi” romanida inson va jamiyat munosabatlarining badiiy talqini ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Asarda shaxsning ma’naviy-axloqiy qiyofasi, ijtimoiy muhit ta’siri, tarixiy jarayonlarning inson taqdiriga ko‘rsatgan bosimi hamda milliy mentalitetning aks etishi lingvopoetik va sotsiokritik yondashuv asosida o‘rganiladi. Roman kompozitsiyasi, obrazlar tizimi va ramziy qatlamlari orqali yozuvchi inson hayotining murakkab ijtimoiy-falsafiy mohiyatini ochib bergani asoslab beriladi.
Kalit so‘zlar: O‘tkir Hoshimov, roman, inson va jamiyat, ijtimoiy muhit, ma’naviyat, obrazlar tizimi, realizm, falsafiy talqin.

Abstract
This article analyzes the artistic interpretation of the relationship between the individual and society in the novel “Ikki eshik orasi” by O‘tkir Hoshimov. The study examines the moral image of the individual, the influence of social environment, historical pressures, and national mentality reflected in the text. Through compositional and character analysis, the novel is interpreted as a philosophical reflection on human destiny.
Key words: O‘tkir Hoshimov novel, individual and society, morality, realism, philosophical interpretation.

Аннотация
В статье рассматривается художественная интерпретация взаимоотношений личности и общества в романе “Ikki eshik orasi” узбекского писателя O‘tkir Hoshimov. Анализируются социальные, моральные и философские аспекты произведения, раскрывающие судьбу человека в историческом контексте.
Ключевые слова: O‘ткир Хошимов, роман, личность и общество, социальная среда, реализм.

Kirish

XX asr o‘zbek adabiyotida inson va jamiyat munosabatlari masalasi yetakchi mavzulardan biri sifatida namoyon bo‘lgan. Shu jarayonda O‘tkir Hoshimov alohida o‘rin egallaydi. Uning Ikki eshik orasi romani inson hayotini tug‘ilish va o‘lim oralig‘idagi murakkab jarayon sifatida talqin qiladi, shaxsiy kechinmalar va jamiyat ta’sirini bir-biriga bog‘lab ko‘rsatadi.

Roman ijtimoiy muhit, urush yillari, ma’naviy tanazzul, insoniy qadriyatlar sinovi orqali shaxs taqdirini keng epik ko‘lamda tasvirlaydi. Shu bilan birga, yozuvchi tarixiy va ijtimoiy voqeliklarni falsafiy va estetik nuqtai nazardan tahlil qiladi, shaxs va jamiyat o‘rtasidagi murakkab ziddiyatlarni ochib beradi.

Mazkur maqolaning maqsadi — Ikki eshik orasi matnida inson va jamiyat o‘rtasidagi ziddiyat, uyg‘unlik va qarama-qarshiliklarni ilmiy-estetik asosda tahlil qilishdir. Shu yo‘l bilan asarning epik kengligi, falsafiy qatlamlari, milliy qadriyatlar va insonparvarlik ruhini yoritish ko‘zda tutilgan.

Maqola davomida roman kompozitsiyasi, obrazlar tizimi, ijtimoiy muhit va tarixiy kontekst, milliy mentalitet va qadriyatlar, shuningdek falsafiy qatlam va vaqt konsepsiyasi kabi asosiy jihatlar batafsil yoritiladi. Natijada asarning XX asr o‘zbek adabiyotidagi o‘rni, inson va jamiyat munosabatlarini badiiy-falsafiy darajada ifodalashi ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi.

1. Roman kompozitsiyasi va hayot falsafasi

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida kompozitsiya va hayot falsafasi o‘zaro uzviy bog‘liq holda namoyon bo‘ladi. Asar nomining o‘ziyoq chuqur ramziy ma’noga ega bo‘lib, “ikki eshik” timsoli insonning tug‘ilish va o‘lim oralig‘idagi umr yo‘lini anglatadi. Bu ibora oddiy metafora emas, balki butun roman g‘oyaviy-badiiy tizimini belgilovchi konseptual markazdir. Yozuvchi hayotni muayyan voqealar yig‘indisi sifatida emas, balki ma’lum vaqt va makon doirasida kechadigan murakkab, ziddiyatli va ko‘p qatlamli jarayon sifatida talqin qiladi.

Roman kompozitsiyasi epik kenglikka ega. Unda birgina qahramon hayoti emas, balki butun bir davr manzarasi aks etadi. Voqealar zanjiri shaxsiy taqdir bilan cheklanib qolmay, jamiyatning turli qatlamlarini qamrab oladi. Shu tariqa individual hayot ijtimoiy hayot bilan uyg‘unlashadi. Kompozitsion qurilishda retrospektiv tasvir, xotira epizodlari, ichki monolog va dialoglar muhim o‘rin tutadi. Bu usullar orqali muallif vaqt qatlamlarini bir-biriga bog‘lab, hayotning izchil davomiyligini ko‘rsatadi.

Asarda tarixiy davr tasviri kompozitsiyaning asosiy tayanchlaridan biridir. Urush yillari, urushdan keyingi og‘ir ijtimoiy sharoit, mafkuraviy bosim va iqtisodiy qiyinchiliklar qahramonlar hayotiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Biroq muallif tarixni faqat fon sifatida bermaydi; u tarixiy jarayonlarni inson ruhiyati va taqdirining ajralmas qismi sifatida tasvirlaydi. Shu sabab roman kompozitsiyasi tarixiylik va psixologik chuqurlik uyg‘unligiga asoslanadi.

Oilaviy muhit tasviri ham kompozitsiyada markaziy o‘rin tutadi. Oila romanda jamiyatning kichik modeli sifatida talqin qilinadi. Oiladagi munosabatlar — mehr, sadoqat, ziddiyat va murosalar — kengroq ijtimoiy jarayonlarning badiiy aksi sifatida namoyon bo‘ladi. Shu tariqa yozuvchi shaxsiy hayot va ijtimoiy hayot o‘rtasidagi bog‘liqlikni kompozitsion yaxlitlik asosida ko‘rsatadi.

Roman hayot falsafasini talqin etishda vaqt kategoriyasiga alohida e’tibor qaratadi. Vaqt bu yerda nafaqat voqealarning kechish mezoni, balki inson taqdirini belgilovchi kuch sifatida gavdalanadi. Hayotning o‘tkinchiligi, umrning qisqaligi, insonning o‘z qilmishlari uchun mas’uliyati kabi masalalar kompozitsion qurilish orqali ifodalanadi. Asardagi voqealar ketma-ketligi inson hayoti bosqichma-bosqich sinovlardan o‘tishini ko‘rsatadi.

Yozuvchi hayotni fragmentar emas, balki yaxlit ijtimoiy-falsafiy jarayon sifatida tasvirlaydi. Voqealar o‘zaro sabab-oqibat munosabatida rivojlanadi, har bir epizod umumiy g‘oyaviy tizimga xizmat qiladi. Shu jihatdan roman kompozitsiyasi ichki mantiqiy uyg‘unlikka ega bo‘lib, unda tasviriy detallarning har biri ma’lum ma’no yukini bajaradi.

Natijada “Ikki eshik orasi” romanining kompozitsiyasi inson umrini keng ijtimoiy kontekstda yorituvchi, tarixiylik va psixologizmni uyg‘unlashtirgan murakkab badiiy tuzilma sifatida namoyon bo‘ladi. Hayot falsafasi esa aynan shu kompozitsion yaxlitlik orqali ochiladi: inson “ikki eshik” oralig‘ida yashar ekan, u nafaqat o‘z taqdirini, balki jamiyat bilan o‘zaro munosabatini ham belgilaydi.

2. Inson shaxsiyati va ma’naviy sinov

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida inson shaxsiyati murakkab ichki ziddiyatlar, ruhiy iztiroblar va ma’naviy sinovlar jarayonida ochib beriladi. Asarda qahramonlar oddiy hayotiy vaziyatlarda emas, balki keskin tarixiy va ijtimoiy sharoitda shakllanadi. Ular:

urush fojealari,
qashshoqlik va yetishmovchilik,
adolatsizlik va tengsizlik,
ma’naviy tanlov va vijdon sinovi
qarshisida qoladilar.

Mazkur omillar qahramonlarning xarakterini sinovdan o‘tkazadi. Har bir shaxs o‘z ichki dunyosida kurash olib boradi: qo‘rquv va jasorat, umidsizlik va ishonch, manfaat va vijdon o‘rtasidagi ziddiyatlar ularning ruhiy portretini belgilaydi. Yozuvchi bu jarayonni yuzaki tasvir bilan cheklamaydi, balki ichki monologlar, dialoglar va psixologik tafsilotlar orqali chuqur ochib beradi.

Romanda insonning jamiyat ta’sirida shakllanishi alohida e’tiborga loyiq. Qahramonlar yashayotgan muhit — urush va undan keyingi og‘ir davr — ularning dunyoqarashini belgilaydi. Biroq muallif insonni to‘liq muhit mahsuli sifatida emas, balki mustaqil axloqiy subyekt sifatida tasvirlaydi. Inson jamiyat bosimi ostida qolsa ham, o‘z vijdoniga tayangan holda qaror qabul qila oladi. Aynan shu jihat roman g‘oyaviy markazini tashkil etadi.

Ma’naviy sinov tushunchasi romanda markaziy motivlardan biridir. Qahramonlar hayot yo‘lida turli tanlovlarga duch keladilar:

— manfaatni tanlash yoki halollikni saqlash,

— qo‘rquvga taslim bo‘lish yoki sabr qilish,

— o‘zini o‘ylash yoki boshqalarga mehr ko‘rsatish.

Bu tanlovlar orqali insonning haqiqiy qiyofasi namoyon bo‘ladi. Yozuvchi insonni idealizatsiya qilmaydi; u zaiflik va kuchni birgalikda ko‘rsatadi. Shu tariqa shaxs obrazi realistik asosda yaratiladi.

Shuningdek, romanda ma’naviy qadriyatlar — sabr, sadoqat, mehr-oqibat, or-nomus — insonni og‘ir sinovlardan olib o‘tuvchi kuch sifatida talqin qilinadi. Qahramonlarning ruhiy yetilishi aynan sinovlar orqali amalga oshadi. Hayotning murakkab sharoitlari ularni chiniqtiradi, ongini va qarashlarini o‘zgartiradi.

Natijada asarda inson shaxsiyati dinamik jarayon sifatida tasvirlanadi: u muhit ta’sirida shakllanadi, lekin o‘z vijdoni va ma’naviy pozitsiyasi orqali o‘z taqdirini belgilaydi. Shu ma’noda roman insonning ichki erkinligi va axloqiy mas’uliyati haqidagi chuqur falsafiy mushohada sifatida namoyon bo‘ladi.

3. Ijtimoiy muhit va tarixiy kontekst

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida ijtimoiy muhit va tarixiy kontekst asar g‘oyaviy-badiiy tizimining muhim tayanchlaridan biri sifatida namoyon bo‘ladi. Asarda Ikkinchi jahon urushi yillari hamda undan keyingi og‘ir ijtimoiy davr voqealari tasvirlanadi. Ushbu tarixiy fon oddiy dekorativ manzara emas, balki qahramonlar taqdirini belgilovchi hal qiluvchi omil sifatida xizmat qiladi.

Urush yillari jamiyat hayotini tubdan o‘zgartiradi: erkaklarning frontga ketishi, oilalarning parokandaligi, ocharchilik va yetishmovchilik sharoiti inson ruhiyatida chuqur iz qoldiradi. Bu jarayon romandagi qahramonlarning xarakter shakllanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Urush nafaqat jismoniy yo‘qotishlar, balki ma’naviy bo‘shliq va ruhiy iztirob manbai sifatida talqin etiladi.

Jamiyatdagi:

siyosiy bosim,

iqtisodiy qiyinchilik,

mafkuraviy cheklovlar,

byurokratik adolatsizlik

insonning shaxsiy hayotiga aralashadi va uning taqdirini muayyan chegaralarga solib qo‘yadi. Qahramonlar ko‘pincha o‘z irodasiga zid ravishda tarixiy jarayonlar girdobiga tortiladi. Shu orqali yozuvchi shaxs va muhit o‘rtasidagi murakkab munosabatni ochib beradi.

Biroq muallif tarixni faqat salbiy kuch sifatida tasvirlamaydi. U realizm an’analari asosida jamiyatdagi muammolarni tanqidiy ruhda ko‘rsatadi, lekin asarni umidsizlik ohangiga olib bormaydi. Aksincha, insoniy mehr, sadoqat, sabr-toqat va fidoyilik kabi fazilatlarni og‘ir davr sharoitida yanada yuksak qadriyat sifatida talqin qiladi.

Romanda ijtimoiy muhit insonni sinovdan o‘tkazuvchi makon sifatida namoyon bo‘ladi. Tarixiy sharoit qanchalik og‘ir bo‘lmasin, inson qalbida umid uchquni saqlanib qoladi. Yozuvchi aynan shu jihat orqali insonparvarlik g‘oyasini ilgari suradi.

Shunday qilib, roman tarixiy voqelikni keng epik planda yoritish bilan birga, inson taqdirining ijtimoiy omillarga qanchalik bog‘liqligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, shaxsning ma’naviy kuchi va ichki bardoshi tarixiy bosimdan ustun turishi mumkinligi g‘oyasini ilgari suradi. Bu esa asarni ijtimoiy-falsafiy mazmunga ega yirik epik asar darajasiga ko‘taradi.

4. Obrazlar tizimi va ijtimoiy tiplar

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida obrazlar tizimi keng epik ko‘lamga ega bo‘lib, u nafaqat individual xarakterlarni, balki muayyan ijtimoiy tiplarni ham mujassamlashtiradi. Muallif har bir qahramonni alohida ruhiy olam, o‘ziga xos kechinmalar va hayotiy pozitsiyaga ega shaxs sifatida tasvirlaydi. Shu bilan birga, ular orqali jamiyatning ma’lum qatlamlari va tarixiy davr ruhiyati umumlashtiriladi.

Romandagi obrazlar ikki yo‘nalishda talqin etiladi:

individual-psixologik;

ijtimoiy-tipologik.

Masalan:

Fidoyi ona obrazi — milliy sabr-toqat, matonat va ma’naviy bardoshlilik timsoli sifatida gavdalanadi. U urush va qashshoqlik sharoitida oilani saqlab qoluvchi, farzandlar kelajagi uchun kurashuvchi kuch sifatida tasvirlanadi. Bu obraz orqali yozuvchi o‘zbek ayolining ruhiy qudratini va milliy qadriyatlarning davomiyligini ko‘rsatadi.

Urushdan qaytmagan avlod — yo‘qotilgan imkoniyatlar, puchga chiqqan orzular va tarixiy fojeaning ramziy ifodasidir. Bu tip jamiyatning katta bir qismi hayotdan erta uzilganini, tarixning inson taqdiriga qanday keskin aralashganini anglatadi. Ular asarda ko‘pincha xotira va armon timsoli sifatida namoyon bo‘ladi.

Yosh avlod obrazi — umid, yangilanish va kelajak istiqbolining belgisi sifatida talqin qilinadi. Qanchalik og‘ir tarixiy sharoit bo‘lmasin, hayot davom etishi, ma’naviy qadriyatlarning avloddan avlodga o‘tishi aynan shu obrazlar orqali ifodalanadi.

Shuningdek, romanda turli xarakterdagi erkak va ayol obrazlari, oddiy mehnatkashlar, ziyolilar va ma’muriy qatlam vakillari ham tasvirlanib, ular orqali jamiyatning murakkab ijtimoiy tuzilmasi ochib beriladi. Har bir obraz o‘z dunyoqarashi, maqsadi va ichki ziddiyatlari bilan jonli va ishonarli chiqadi.

Muallif obrazlarni bir-biriga qarama-qarshi qo‘yish orqali ijtimoiy kontrast yaratadi. Masalan, fidoyilik va xudbinlik, sabr va befarqlik, vijdon va manfaatparastlik o‘rtasidagi ziddiyatlar xarakterlar orqali ochiladi. Shu tariqa, roman qahramonlari oddiy personaj darajasidan chiqib, ijtimoiy-falsafiy ma’noga ega tiplar darajasiga ko‘tariladi.

Qo‘shincha qilib aytganda asardagi obrazlar tizimi jamiyatning turli qatlamlarini umumlashtirishi bilan birga, insoniy fazilatlar va ma’naviy qadriyatlarni badiiy tahlil qilishga xizmat qiladi. Bu esa romanning epik qudratini kuchaytirib, uni keng ijtimoiy-falsafiy mazmunga ega asar sifatida namoyon etadi.

5. Milliy mentalitet va qadriyatlar talqini

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida milliy mentalitet va qadriyatlar masalasi asarning ma’naviy asosini tashkil etadi. Muallif o‘zbek xalqiga xos mehr-oqibat, kattaga hurmat, oilaviy birdamlik, sabr-toqat va or-nomus kabi fazilatlarni tabiiy hayotiy jarayonlar orqali yoritadi. Bu qadriyatlar qahramonlarning kundalik munosabatlarida, o‘zaro muloqotida va muammoli vaziyatlardagi qarorlarida namoyon bo‘ladi.

Romanda, ayniqsa, oila institutiga alohida e’tibor qaratiladi. Oila nafaqat ijtimoiy birlik, balki ma’naviy tayanch sifatida tasvirlanadi. Og‘ir tarixiy sharoit — urush, qashshoqlik, yo‘qotishlar — sharoitida aynan oilaviy birdamlik insonni sinovlardan olib o‘tuvchi kuchga aylanadi. Kattaga hurmat va kichikka izzat tamoyili esa milliy tarbiya mezoni sifatida aks etadi.

Biroq muallif milliy mentalitetni biryoqlama ideallashtirmaydi. U an’analardagi ba’zi cheklangan qarashlar, ijtimoiy bosim yoki ortiqcha taqlid holatlarini ham realistik ruhda ko‘rsatadi. Shu orqali milliy xarakter murakkab, ziddiyatli, ammo hayotiy hodisa sifatida talqin etiladi. Yozuvchi uchun milliylik — bu faqat urf-odatlar majmui emas, balki insonning ichki dunyosi, axloqiy mezonlari va ruhiy dunyoqarashi bilan bog‘liq tushunchadir.

Asarda milliy ruh va umuminsoniy g‘oyalar uyg‘unlashadi. Mehr-shafqat, vijdon, sadoqat, halollik kabi qadriyatlar milliy muhitda shakllansa-da, o‘z mohiyatiga ko‘ra butun insoniyat uchun umumiy ahamiyat kasb etadi. Shu bois roman tor milliy doirada qolib ketmaydi, balki keng ijtimoiy-falsafiy mazmunga ega bo‘ladi.

6. Falsafiy qatlam va vaqt konsepsiyasi

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romanida falsafiy qatlam, avvalo, vaqt konsepsiyasi orqali namoyon bo‘ladi. Asar markazida inson umrining o‘tkinchiligi, hayotning mazmuni va taqdir hamda iroda o‘rtasidagi murakkab munosabat masalalari turadi. Muallif vaqtni oddiy xronologik ketma-ketlik sifatida emas, balki insonni sinovdan o‘tkazuvchi, uni shakllantiruvchi ma’naviy-me’yoriy kuch sifatida talqin qiladi.

“Ikki eshik orasi” iborasining o‘zi hayotning ramziy modelini ifodalaydi: inson tug‘ilish va o‘lim oralig‘idagi qisqa makonda yashaydi. Shu ma’noda vaqt — inson uchun cheklangan imkoniyat, mas’uliyat va tanlov maydonidir. Roman qahramonlari aynan shu vaqt oralig‘ida o‘z ma’naviy qiyofasini belgilaydi.

Asarda vaqt ikki o‘lchamda tasvirlanadi:

Tarixiy vaqt — urush va undan keyingi davr voqealari bilan bog‘liq ijtimoiy jarayon;

Ichki (ruhiy) vaqt — insonning xotiralari, armonlari, umidlari va ichki kechinmalari orqali namoyon bo‘ladigan subyektiv vaqt.

Muallif xotira motivi orqali o‘tgan davrni bugungi kun bilan bog‘laydi. O‘tmish voqealari qahramon ongida qayta yashaydi va ularning bugungi qarorlariga ta’sir ko‘rsatadi. Shu tariqa vaqt chiziqli emas, balki ichki kechinmalar orqali uzluksiz harakatda bo‘lgan murakkab hodisa sifatida tasvirlanadi.

Taqdir va iroda o‘rtasidagi munosabat ham falsafiy qatlamning muhim jihatlaridan biridir. Qahramonlar ko‘pincha tarixiy sharoit, urush yoki ijtimoiy bosim ta’sirida qoladilar. Biroq yozuvchi insonni mutlaq ojiz mavjudot sifatida ko‘rsatmaydi. Aksincha, u har qanday sharoitda ham axloqiy tanlov qilish imkoniyati mavjudligini ta’kidlaydi. Demak, vaqt insonni cheklaydi, ammo uning ma’naviy irodasini butunlay yo‘q qila olmaydi.

Shu jihatdan roman oddiy ijtimoiy voqealar tasviridan chiqib, hayotning mazmuni, insonning borliqdagi o‘rni, umrning qadr-qimmati haqida mushohada yurituvchi falsafiy asar darajasiga ko‘tariladi. “Ikki eshik orasi” — bu nafaqat bir davr qissasi, balki har bir inson uchun umumiy bo‘lgan hayotiy haqiqat: vaqt cheklangan, ammo ma’naviy tanlov abadiy qadriyatdir.

Xulosa

O‘tkir Hoshimovning Ikki eshik orasi romani inson va jamiyat munosabatlarini keng epik ko‘lam hamda chuqur falsafiy asosda yoritgan yirik badiiy asardir. Asarda shaxs va muhit o‘rtasidagi ziddiyatlar hayotiy voqealar tizimi orqali ochib beriladi. Qahramonlar taqdiri tarixiy jarayonlar bilan uzviy bog‘liq holda tasvirlanib, inson hayoti ijtimoiy sharoitdan ajralmas hodisa sifatida talqin qilinadi.

Roman strukturasida:

shaxs va muhit o‘rtasidagi murakkab ziddiyat,

tarixiy jarayonlarning inson taqdiriga bevosita ta’siri,

milliy qadriyatlar va umuminsoniy g‘oyalar uyg‘unligi

ilmiy-estetik tamoyillar asosida badiiy umumlashtiriladi. Muallif realizm an’analari doirasida ijtimoiy muammolarni haqqoniy tasvirlar ekan, obrazlar va voqealar orqali keng falsafiy mushohada yuritadi.

Asarda inson hayotining ma’nosi, umrning o‘tkinchiligi, sabr-toqat, sadoqat, mehr-oqibat va ma’naviyatning ustuvorligi yetakchi g‘oya sifatida ilgari suriladi. Qahramonlar og‘ir sinovlar qarshisida qolganida ham insoniylikni saqlab qolish masalasi markaziy o‘ringa chiqadi. Shu jihatdan roman nafaqat muayyan tarixiy davr badiiy talqini, balki insoniyat uchun umumiy ahamiyatga ega bo‘lgan axloqiy-falsafiy masalalar tahlilidir.

Yozuvchi asarda individual taqdirlar orqali jamiyat hayotining murakkab mexanizmlarini ko‘rsatadi. Insonning ma’naviy barkamolligi va axloqiy mas’uliyati tarixiy sharoitdan ustun qo‘yiladi. Bu esa asarni oddiy ijtimoiy voqelik tasviridan yuksak ma’naviy-falsafiy darajaga olib chiqadi.

Xulosa qilib aytganda, “Ikki eshik orasi” o‘zbek adabiyotida insonparvarlik ruhidagi yirik ijtimoiy-falsafiy roman sifatida e’tirof etiladi. Asar insonning ichki dunyosi, jamiyat bilan aloqasi va hayot mazmuni haqidagi chuqur badiiy-falsafiy tafakkur mahsuli bo‘lib, milliy adabiyot taraqqiyotida muhim o‘rin egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘tkir Hoshimov. Ikki eshik orasi. Toshkent.
2. Quronov D. Adabiyotshunoslik nazariyasi. Toshkent.
3. Yo‘ldoshev B. O‘zbek romanining taraqqiyoti. Toshkent.
4. Karimov N. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. Toshkent.
5. Lukach G. The Theory of the Novel.
6. Baxtin M. Epos va roman poetikasi masalalari.
7. Saidov A. O‘zbek realist romanining shakllanishi. Toshkent.
8. Rakhmonov S. Adabiy tahlil va tasviriy vositalar. Toshkent.
9. Abdullayev T. O‘zbek nasri va epik traditsiya. Toshkent.
10. Alimov F. Roman va jamiyat: ijtimoiy-falsafiy tahlil. Toshkent.

11. Nabokov V. The Art of Literature. Moskva.
12. Bakhtin M. Problems of Dostoevsky's Poetics. Bloomington.
13. Eagleton T. Literary Theory: An Introduction. Oxford.
14. Cuddon J. A. The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory. London.
15. Abrams M. H. A Glossary of Literary Terms. Boston.
16. Bloom H. The Western Canon. New York.
17. Foucault M. Discipline and Punish: The Birth of the Prison. Paris.